

„Copilăria lui Enescu”

Și copiii au avut două zile ale lor în cadrul Festivalului Internațional „George Enescu”. Două dimineți și două seri cu muzică clasică și românească, care alături de și împreună cu ingredientele unei piese de teatru – cu personaje, actori, dialoguri, monologuri, decoruri, lumini și mini-concerte, au pătruns în paginile poveștilor adevărate, despre primii ani de viață și începuturile muzicale a doua dintre marile noastre personalități. Așa că, în calitatea de principali spectatori, și-au

invitat părinții și bunicii să-i însoțească la spectacolele dedicate lor, împărtășind cu ei interesante, uimitoare și fascinante stări, de care s-au bucurat din plin. Iar alături de ei și eu.

Prima urmărită a fost „Copilăria lui Enescu” care a avut loc sâmbătă 16 septembrie la Sala Studio a Teatrului Odeon de pe Calea Victoriei din București. Concepută ca o povestire spusă de șobolanul Sol și jucată de adorabila pisică Lola și simpatici șoricea Rică și Sică, piesa de teatru „Copilăria lui Enescu” dezvăluie prin monolog, dialog, cântec și joc, primii ani din viața lui Jurjac, numele de alint al lui George Enescu, ani petrecuți în satul Liveni, unde s-a născut. Și tot acolo, deși a petrecut mai mult timp în casă – nu afară cu copiii, la joacă, de teama unei eventuale îmbolnăviri – face primii pași pe drumul ce-l va duce la consacrare. Astfel, copiii din sală au aflat că la 4 ani, Jurjac deja citea, scria și socotea; că era iremediabil atras de măiestria interpretativă a lăutarilor satului; că după primirea primei sale viori a redat fără greșală „Valurile Dunării”; că era fermecat de cântecul și jocul românesc, dar și de cântul păsărilor și foșnetul câmpiei și a pădurii, sunete care se vor regăsi ca atare sau prelucrate mai apoi în toate lucrările sale („Ciocârlia” și „Rapsodia”) rulând în fundal pe toată durata spectacolului. Au mai aflat că îi știa și iubea pe Bach, Mozart și Beethoven – partita a III-a pentru vioară de Bach, Sonata „Primăverii” de Beethoven, ca și parte din Concertul de vioară de Mozart interpretate cu căldură de violonista Monica Buștean și pianista Raluca Ouatu – inspirat integrate sub forma unui mini-concert în istoria poveștii. Copiii au mai aflat de drumul la Conservatorul din Iași, unde tânărul Enescu a intrat sub aripa educațională a lui Eduard Caudela; de studiile la Viena și Paris; de dorul mistuitor de țară și plaiurile natale ce l-a năpădit în anii petrecuți acolo, doruri revărsate apoi în faimoasa compoziție „Rapsodia I în La Major”. În toată această poveste a fost intercalată cu tact și o horă, dansată de actori împreună cu copiii din sală, invitați pe

scenă ca să-i învețe pașii și apoi să se prindă în ea, ca și o lecție explicit educativă, susținută cu talent actoricesc de pianista Raluca Ouatu, din care toți (copiii și poate chiar părinți) au aflat care sunt cele 7 note, cum le cheamă, unde locuiesc ele pe portativ, ce este un portativ și cum arată, despre cheia Sol și valorile de note, plus câteva noțiuni elementare de ritm. Și așa, pe parcursul unei ore și un pic, vrăjiți de mirajul scenei, cei mici au auzit muzică de Bach, dar și cântec popular românesc, muzică lăutărească și au înțeles că oricât de mare și important pentru noi și lume a ajuns George Enescu, a fost și el copil ca ei, doar că jucăriile lui, mai aparțin decât ale lor, respectiv pianul și vioara, ca și talentul excepțional trecut prin școală serioasă și mult studiu susținut, l-au transformat din copil într-un om foarte, foarte mare, de fapt în cel mai mare compozitor român.

Béla Bartók și povestea prințului cioplit în lemn

... este titlul celui de-al doilea spectacol dedicat copiilor. L-am urmărit duminică 17 septembrie, tot la Teatrul Odeon, cu aceleași carismatice personaje din seara precedentă: actori și muzicieni, dar în altă formă și într-un registru nou.

Spun asta pentru că această poveste a fost realizată, așa zice, ca un mare puzzle, în care fiecare piesă reprezintă o mică, dar concisă lecție care, odată ținută și așezată la locul potrivit, evocă clar, până și pentru copii, harța locului, timpul și atmosfera, care au influențat și dominat epoca, personalitatea și creația lui Béla Bartók. Am văzut și ascultat lecții de geografie, de istorie, de cultură generală, de istoria muzicii

Raluca Ouatu

universale și românești, de știință, de tehnică, de gastronomie, de folclor, din care micuții spectatori au putut înțelege unde se găsește orașul Sânnicolau Mare - locul copilăriei lui Bartók; cu cine se învecina el ca zonă; despre imperiul austro-ungar și ce țări, azi independente făceau parte din el; ce limbi se vorbeau, ce naționalități conviețuiau acolo - români, unguri, macedoneni, sârbi, croați, nemți -, fiecare cu specificul culturii lor și tradiționale instrumente muzicale, cât de frumos și-au împletit dialectul, cum se saluta

lumea atunci, ca și acum de altfel, cu formula de respect „Servus toc” și ce însemna ea; ce muzică se asculta și cânta în casă sau prin vecini (Chopin, Mozart, Schumann) chiar și mici explicații despre absorbția în muzica clasică a unor elemente particulare altor naționalități decât aceea a compozitorului, exemplificat prin „Alla Turca” de Mozart – frumos interpretată de pianista Raluca Ouatu; despre instrumente muzicale din lemn – de care era fascinat – respectiv tulnicul, pe care-l cunoscuse de la un macedonean, un conviv al casei, sau de fluier; despre tobe, care reprezentau de fapt și primele instrumente de care a fost atras, cu ele putând marca mai bine ritmul; despre orchestra simfonică și de ce-urile referitoare la numărul instrumentelor din ea; despre talent și memoria sa

specială (la 4 ani, cu un singur deget reproducea la pian melodiile populare auzite); despre bogăția imensă a folclorului românesc din care a cules și pe care l-a iubit ca nimeni altul; despre fonograf (ce este el și cum funcționează); despre două feluri de mâncare și din ce erau făcute; iar toate astea, prin cântec, vorbe, dialog și accente umoristice, evocând peisajul pastelat, plin de parfum și atmosfera neaș ardelenească. După asta a urmat „Prințul cioplit din lemn”, baletul pantomimă într-un act, cu prinț, prințesă, castel și tot ce-i trebuie unui basm, în care eroul principal triumfă cu ajutorul naturii (dealuri, munți, pajiști) scoțând în evidență cu mare limpezime fantastica admirație a autorului pentru natură, cu geometria și duiosia ei muzicală. A plăcut mult micuților

baletul, ca și lecțiile-povești, toate dând împreună contur primelor manifestări artistico muzicale ale lui Bartók. Le-a plăcut lor, mi-a plăcut și mie. Și datorită proiectului educațional de succes „Clasic e fantastic”, aceste piese de teatru se vor găsi și în viitoarea stagiune a teatrului alături de copilăria altor mari personalități. În concluzie: cele două zile dedicate copiilor de către organizatorii Festivalului Internațional „George Enescu” au avut succes, pentru că au fost compuse din povești, dar povești adevărate, prezentate armonios, vorbite colorat, dialogate cu haz și cântate cu profesionalism. Și astfel, îmbogățiti cu noi cunoștințe, acel „ce vreau să mă fac când voi fi mare” va fi mai pretențios, mai îndrăzneț și va ținti mai sus. Ceea ce...e un mare câștig.

Grupaj de **Doina MOGA**

București creativ

Opera9 – noul Oedip în viziunea a 9 tineri compozitori

Opera9: o mini-operă nouă, cu nouă scene / piese compuse de nouă (tineri) compozitori diferiți – este al doilea eveniment desfășurat în cadrul proiectului *N-Enescu*, inițiat de către compozitoarea Adina Sibianu, alături de Muzeul Național George Enescu. Prima concretizare a avut loc în urmă cu doi ani, tot în cadrul festivalului Enescu și a avut ca temă și provocare reinterpretarea, într-o notă componistică personală, a unui motiv-cheie din opera enesciană: motivul muzical ce deschide Simfonia I în Mi bemol major, op. 13.

Ideea proiectului *N-Enescu* este proaspătă, necesară și benefică, atât pentru compozitori (care au ocazia de a se „conecta” la o figură muzicală atât de emblematică pentru cultura românească) cât și pentru public, întrucât acel element de familiaritate are potențialul de a fi un liant între ascultător și muzică (fapt util în demersul de a educa și apropia publicul de această lume, a muzicii noi).

Opera9 înfățișează povestea lui Oedip într-un altfel de context, cel al zilelor noastre. Personajele și situațiile sunt adaptate modernității, prin intermediul unor elemente ce pentru noi, astăzi, sunt familiare (smartphone-ul, psihoterapeutul). Această viziune poate deschide noi discuții, fiind o oglindă în care să privim probleme ce ne sunt actuale (relația noastră cu tehnologia fiind una dintre ele).

„Prologul instrumental al Operei 9 începe, la fel ca Preludiul operei Oedipe, cu un singur sunet, din care se înfiripă motivul muzical dominant al lucrării, realizat prin transpunerea în note a numelui lui Enescu: En (mi) – ES (mi bemol) – Cu (do). Aceasta este semnătura muzicală a lui

Enescu, este motivul melodic cu care Enescu își începe capodopera (...). Sursă muzicală sau doar pretext, semnătura muzicală a lui Enescu își va lăsa amprenta asupra tuturor celorlalte lucrări înglobate în proiectul modular *Opera 9*”, spune Adina Sibianu, autoarea *Prologului*.

Deschiderea naște sunetele din tăcere, o tensiune ce s-a construit rapid și a pus pe tavă sugestii ale dramei ce urmează; un început potrivit ca atmosferă și conținut muzical, așa cum trebuia să fie și, într-un fel, nu mi-l pot imagina altfel.

Scâncete de bebeluși (preînregistrate, desigur) repetate, suprapuse, au creat unicul fundal al următoarei piese, care însă nu a sunat deloc a *gol* întrucât a început un *Cântec de leagăn* (Gabriel Mălăncioiu), cu mezzosoprana

Antonela Bârnat. Pot spune sincer că am fost profund mișcată și impresionată când am auzit-o; o voce cu adevărat frumoasă, plină, catifelată, a umplut spațiul cu cea mai caldă textură... Așa cum ne-a obișnuit, Gabriel Mălăncioiu a creat un moment sensibil. Linia melodică, deși simplă (așa cum o cere un cântec de leagăn) a avut atât căldură maternă cât și încărcătura unei tensiuni latente. Regăsim și în această piesă motivul-semnătură enescian.

Tenta de umor a fost adăugată odată cu momentul *Oraclify* (Sebastian Dumitrescu). Adus în contem-poraneitatea atât de încărcată de tehnologie, *oracolul* devine atotștiutorul sfătuitor din *telefonul deștept*. Oedip (basul Iustinian Zetea) se află într-un confuz conflict cu inteligența artificială ce pare a avea mai multă putere și cunoștințe decât ar trebui (prevestindu-i crima). Atmosfera sonoră a fost una de *mister digital* (s-a folosit mediul electronic, alături de restul ansamblului instrumental); muzica în sine mi s-a părut potrivită și anumite gesturi sonore mi-au rămas în memorie. „Ești un virus?” / „Tu ești un virus” (citatul de față a fost simpatic; altfel textul mi s-a părut totuși cam slab sau facil, dar voi reveni asupra acestui punct mai târziu...).

Adina Sibianu